

Deres ref: 20/3174

Høringsuttalelse – Forslag til midlertidige endringer i reglene om lønnsplikt og dagpenger under permittering

1. Om Jussbuss

Jussbuss er Norges eldste rettshjelpstiltak drevet av jusstudenter. Vi tilbyr gratis rettshjelp i enkeltsaker som faller utenfor den offentlige rettshjelpsordningen. Utgangspunktet for våre merknader er ivaretagelsen av rettssikkerheten til denne klientgruppen.

Hvert år behandler Jussbuss om lag 1000 saker innenfor arbeids- og trygderett. Vi uttaler oss på bakgrunn av de erfaringene vi har gjort oss gjennom saksbehandlingen vår.

2. Merknader

Forlengt dagpengeperiode

Det er et behov for midlertidige tilpasninger i reglene om lønnsplikt og dagpenger under permittering på grunn av den ekstraordinære situasjonen arbeidsmarkedet fremdeles befinner seg i som følge av Covid-19-pandemien. Vi er derfor positive til at dagpengeperioden forlenges, da alternativet kan være masseoppsigelser.

Effektivisert saksbehandling

Vi ser også behovet for forenklet saksbehandling hos Arbeids- og velferdsetaten som følge av det ekstraordinære sakstilfanget pandemien har medført. Vi er derfor enige i at det er nødvendig med rask og effektiv saksbehandling for å unngå at permitterte arbeidstakere går uten inntektssikring over lengre perioder.

Jussbuss antar at raskere og automatisert saksbehandling øker risikoen for feil. Dette kan eksempelvis være feil forskyldt ved at Nav eller bruker overser viktige opplysninger. Feil kan enten medføre at man ikke får utbetalt penger man har krav på, eller at man får utbetalt penger man ikke har krav på. Begge utfallene vil ha store konsekvenser for søkeren. Risikoen ved raskere behandling må avhjelpes med andre tiltak slik at det ikke går utover kravet om en forsvarlig saksbehandling.

Jussbuss frykter at pandemien medfører større sosiale forskjeller i samfunnet. Raskere og mer automatisert behandling av saker kan medføre at de som har behov for ekstra oppfølging og veiledning ikke får dette, og det kan medføre at de som har best forutsetning for å forstå systemet får best hjelp. Jussbuss mener derfor at raskere behandling ikke må gå på bekostning av veiledningen av de som har behov for ekstra oppfølging.

Økt risiko for feilaktige vedtak forutsetter også at NAV klageinstans får bevilget midler til å sette inn nødvendige ressurser, slik at de får et kvalitativt løft og har mulighet til å redusere saksbehandlingstiden som i dag er uforholdsmessig lang, sett i forhold til konsekvensene det vil ha for en bruker å gå uten penger.

For å avhjelpe konsekvensene av økt risiko for feilutbetalinger foreslår vi at Nav forsterker kontrollen av utbetalte ytelser så raskt de kan. Selv små feilutbetalinger kan føre til store beløp på lengre sikt og kan være svært belastende for brukerne i ettertid. Raskere etterkontroll kan forhindre at tilbakebetalingskrav blir så store at de blir uhåndterlig for brukeren.

Arbeidsgiverperiode II

Vi opplever at flere arbeidsgivere utnytter den forholdsvis store friheten til å permittere som de er blitt tilkjent så langt under pandemien. Vi erfarer at arbeidstakere holdes permittert utover det som er saklig og nødvendig, til tross for at samfunnet gradvis gjenåpnes og økonomien bedres. Dette rammer arbeidstakerne hardt, både sosialt og økonomisk. I noen tilfeller foretas det også nyansettelser parallelt med permitteringer. Vi stiller oss derfor positive til forslaget om å innføre Arbeidsgiverperiode II. Den nye perioden med lønnsplikt kan gjøre at både arbeidsgiver, arbeidstaker og etaten får et bedre bilde av permitterings saklighet og nødvendighet. Dette kan dermed sørge for at flere permitteringer blir avsluttet.

Videre stiller vi oss positive til at utbetalingene av dagpenger skal gjenopptas automatisk ved utløpet av arbeidsgiverperiode II. Arbeidstakerne bør ikke bære risikoen for de tilfeller hvor arbeidsgivers og Arbeids- og velferdsetatens beregninger av lønnspliktperioden ikke samsvarer. For å unngå urimelige resultater, er det derfor nødvendig å gjøre unntak fra folketrygdloven § 4-3 om at brukerne ikke kan motta dagpenger dersom de har krav på lønn.

Permitterte arbeidstakere med flere arbeidsgivere

Når det gjelder risikoen for at arbeidstakere som har vært permittert hos flere arbeidsgivere kan komme dårligere ut ved forenklet beregningsmetode, vil vi understreke at forutsetningen for at en slik risiko kan aksepteres, er at alle tilgjengelige virkemidler for å avdekke disse, benyttes. Slik vi ser det, er det ikke tilstrekkelig at ansvaret for å avdekke feilen, legges til brukerne alene uten noen form for veiledning. Arbeids- og velferdsetaten har opplysningsplikt og også plikt til å gi konkret veiledning når saksforholdet gjør det nødvendig. Etaten bør sørge for at informasjonen om dette når frem til så mange som mulig. Det bør også gis klare oppfordringer om at de brukerne dette gjelder kan ta kontakt med etaten.

Kontroll av grunnlaget for permittering

Til slutt vil vi bemerke at Arbeids- og velferdsetaten normalt skal vurdere grunnlaget for permittering. Etter hvert som etatens sakstilfang normaliseres, og kapasiteten øker, bør etaten gjenoppta arbeidet med å vurdere om vilkårene for permittering er oppfylt, særlig når det kommer til grunnlaget for langvarige permitteringer.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Jussbuss på telefon 22 84 29 00 alle hverdager unntatt torsdag mellom kl. 10.00 og 15.00, eller på e-post til sag@jussbuss.no.

Med vennlig hilsen

Jussbuss v/

Zahra Mirzai

Cathrine Reinskau

Truls Hampus Holmström

Stig Harlem Harris

Kristine-Petrine Olthuis

Per Silnes Tandberg

Maria Mirijanyan

Ieva Zagzeckaite

Fanny Kolbjørnsen